

Pons, Clàudia i Joaquim Viaplana (ed.): *Corpus oral dialectal (COD). Textos orals del balear.*

(Projecte "Explotació d'un corpus oral dialectal: anàlisi de la variació lingüística i desenvolupament d'aplicacions informàtiques per a la transcripció automatitzada (ECOD)", HUM2007 65531/FILO)

Felanitx_For

Aquest document conté el text Felanitx_For, la transcripció fonoortogràfica d'un fragment de conversa lliure amb un informant de Felanitx que forma part del Corpus Oral Dialectal (COD). El COD és un component del Corpus de Català Contemporani de la Universitat de Barcelona (CCCUB), un arxiu de corpus de llengua catalana oral contemporània que ha estat confegit pel grup de recerca Grup d'Estudi de la Variació (GEV) amb la finalitat de contribuir a l'estudi de la variació dialectal, social i funcional en la llengua catalana. Una selecció de materials del CCCUB ha estat dipositada al RECERCAT (Dipòsit de la Recerca de Catalunya, www.recercat.net), i també és accessible a través del web del CCCUB: <http://www.ub.edu/ccub>.

1. E: Què m'expliques? Vinga.
2. BMR: XXXX, explicar io què sé, ses meves cabòries, eh, una
3. cabòria. Per exemple:, som empeltador, a hores perdudes, bé, hores
4. perdudes, quan me demanen què som, pos empeltador i arquitecte,
5. t'ho he dit malament. Perque m'agrada canviar es nom des arbres o:
6. això, per exemple:, de figueres, e: m'agrada col·leccionar figueres,
7. perque he ha moltes castes de figueres, a Mallorca. N'hi ha devés
8. xixanta castes.
9. E: Seixanta!
10. BMR: Hí. Io domé en tenc quinze, i:, d- d'una figuera borda, em:
11. l'empelt. Ara és es temps, perque tenen, estan en saba, i: sa p-, sa
12. pell se desferra molt bé. Pos un trosset d'una altra, i: en quinze dies,
13. si s'operació ha anat bé, s'empeltada, e: treu, i: la taien a
14. damunt i:, i aquel brotet, torna a ser figuera que llavò: fa figues
15. d'aquella casta, diferent.
16. E: Millores, no, d'aquesta manera? Quan empeltes? O...
17. BMR: No. Canvies.
18. E: Canvies...
19. BMR: Canvies, perque s- normalm-, bé, normalment, figueres bordes
20. diven, e: n- es empelts se solen fer damunt bord, perque diven que
21. es peus, són, són peus, lo que és bord és un peu, es peu bord,
22. diven que és més resistent, és més fort a: ses malalties i coses
23. d'aqueixes, diven, però vaa, jo de figueres bordes, totes ses figueres
24. fan figues en no ser...
25. E: És veritat, perquè ara que m'ho has dit...
26. BMR: Ps! Fan figues.
27. E: "Bordes", en aquest sentit, què vol dir, no pas que no XX...
28. BMR: Una figa que no sigui m:- molt...
29. E: ...que no és de qualitat...
30. BMR: Sí.
31. E: ...que no és bona.
32. BMR: Sí. Que no és que sigui o: no molt dolça o:, o coses d'aqueixes.
33. Coses d'aqueixes...
34. E: I seixanta classes de figueres, Déu n'hi do!

35. BMR: Vers xixanta-cinc, de catalogades, n'hi ha, hí:. N'hi ha de: XX,
36. n'hi ha, ara, per Sant Pere, enrevoltam sa figuera. És una dita
37. perque ara: est-, ses primeres figues, he ha figues que fan:, dos
38. esplets, o tres esplets, i es primer és ara i són ses primerenques,
39. se diven figues flors.
40. E: Figaflor, sí.
41. BMR: Figaflor, que "figaflor" no és un nom d'una figa sinós es genèric
42. de ses figues, que f- sa primera, f-, sa primera figa, la madura
43. primerenca, hi ha figues flors que són a:lgerines, he ha figues flors
44. que són rotges, i hi ha figues flors que són aubacors, jo conec
45. aquestes tres castes, i llavò aque- llavò tornen fer un altre esplet,
46. que se diven ses agostenques, que són: des mes d'agost.
47. E: Sí.
48. BMR: I llavò n'hi ha unes al-, n'hi ha unes que arr-, en riben a fer
49. tres. O unes que van madurant molt e: amb molt espai de temps,
50. amb molt de temps, i: comences a coïr figues an es gost i en cois
51. fins a: s'octubre, si: si no plou. I això és una de ses cabòries.
52. I llavò XX també m'agrada fer formatge.
53. E: Per això la tens, aquella cabra?
54. BMR: Sí, tenc dues cabres...
55. E: Dues, dues.
56. BMR: Sí, dues, sí.
57. E: Em pensava que en tenies una...
58. BMR: No, dues. En tenc una de *loca*, però no...
59. E: No és una vaca...
60. BMR: No! No té res que veure amb ses vaques *loq*-...
61. E: Per què és *loca*? Que fa animala-...?
62. BMR: Moltes coses rares, però:, e: sí, és és extraordinària, ha!
63. E: Hahaha!
64. BMR: No, sa *locura* és, per exemple, jo la vai comprar de, de petita,
65. an es mercat de Sineu, qui és un mercat molt e:, que fan dimecres,
he
66. ha un mercat agrícola o: d'animals: a Sineu és molt famós, ara
67. s'ha reconvertit en *guirió*s, també.
68. E: En *guirió*s?

69. BMR: En *guirió*s, sí. De gent qu- que se passedja idò l'únic que fan és
70. fer nosa.

71. E: *Guirió*s, *guirió*s. Sí, sí, de *gui*ri.

72. BMR: Hí. Açò... Sí. És... no sé si existeix això prò *vaa*. I: i res, vai
73. dur aqueixes cabres i aqueixa la vai tenir petita: *bueno* va créixe:r,
74. primer pic que va fe:r un cabrit, e:m tenia un boc, també. Es
75. primer pic que va fer es cabrit, e:m va: e: recusar, s- sa s-, es seu fii,
76. eh? I el vai ver de pujar, xotinant-lo, xotinar és: agafa:r una
77. cabra en aquest cas...

78. E: I posar-li..

79. BMR: I qu-, i que s'a-, s'animal mami. Sense qu-, e:... per força...

80. E: El que és a dida? Sí, no?

81. BMR: Prò, per força. Bé, el vaig haver de xotinar tot es temps, molt
82. bé. Ve una altra: nodrida, i: fa dos cabrits. I els a-, els
83. abandona. Vaig arribar i eren morts. Molt bé. Llavò agaf un...
84. Me duen un be b-, un be bessó, que diven, perque el xotinàs, l'agaf,
85. el tanc dins una estable e: i: cada dia nava a tres pics, a: que
86. s'animalet mamàs i quan va fer quatre dies vaig dir: "No i aqueix
87. animal no, no mama. Més *raro*, tal. No, i té es braguer que pareix
que
88. ha mamat, eh?" Total, que el va adoptar, cosa molt rara una cabra.

89. E: Que adopti...

90. BMR: Sí. I: el vaig amollar ja i, bé bé, i el cridava i naven i venien i
91. tot això. Bé i va fer un mena:rrio impresionant i queixa cabra té:
92. doble llet que s'altra, i, bé, sí, és extraordinari, prò està com una
93. cabra.

94. E: Que, de fet, ja toca, també.

95. BMR: Sí. Perque, vees, i jo què sé més i:... i, res, i també... ts! de
què
96. més hem de xerrar?

97. E: Què més t'agrada?

98. BMR: Això, fora vila sembrar abres, eh:...

99. E: Què teniu...

100. BMR: Aigo...

101. E: Tens un terreny?

102. BMR: Tsí, sí. M- sa gent de poble sempre tenen: un cortó o dos

103. cortons o: ... coses d'aqueixes, d'heréncies i: i això.
104. E: Home, i treballant XXX...
105. BMR: Sempre m'ha agradat, sempre m'ha agradat i, i, sí, això, sembr
106. abres i: empelt e: figueres i aubercoquers i: xò, e provant lo que
107. passa.
108. E: Tens una bona plantació, doncs.
109. BMR: No:!
110. E: Home, no per fer negoci, però...
111. BMR: No!
112. E: ...per vosaltres, no?, per auto-... abastir-vos o...
113. BMR: Sí. Per, per jugar i: i voure mem què surt, prò, vaa, sí ara ve es
114. temps des ubercocs.
115. E: La terra és bona, la terra és bona, vull dir el clima també propicia un bon...
116. BMR: Sí. Sí. Eh:, és c-, és calent Mallorca. Bé, he ha certes parts com...
117. per aquí hi ha un lloc que se diu Ses Erasses, que ja és més dins es pla
118. de Vilafranca, que és: molt més fred.
119. E: Molt més fred.
120. BMR: Hí, i això que te pal està a baix de Son Salvador. I és un lloc
121. més calent. I: mira.
122. E: Quins hiverns us fa, bé, no? Vull dir, no és un, no és un...
123. BMR: No, no fa fred, no. Fa aquells dos o tres dies de fred, o una
124. setmana, de fred, però res p-, més. Res pus, i: i lo que vegades
125. fa, cada tant en tant, és u:na miqueta de neu.
126. E: Us neva, però?
127. BMR: Una mique:ta, o això. Aquest hivern va fere neu un vespre, u:na
128. horabaixa de tot, mira per aquí va fer un poc, vàrem pujar a son
129. Salvador, ses nines a veure sa neu, no en vien vista mai...
130. E: Fixa't, és que...
131. BMR: ...de veres, no l'havien tocada. Dèiem que havíem d'anar a sa
132. neu, però vaa, vem anar allà i vem jugar un poc amb sa neu, i p-,

133. cosa extraordinari, i l'endemà ja estava fusa tot.

134. E: Clar, és que només dura, deu durar poquet, no? Perque de seguida
135. amb la temperatura...

136. BMR: Sí.

137. E: Clar.

138. BMR: Mhm. Prò això un pic cada:...

139. E: I teniu, ara, una altra cosa, teniu problemes de sequera, o què?

140. BMR: Sí, lo que enguany ha plogut.

141. E: Ah, us ha plogut?

142. BMR: Enguany sí.

143. E: XX verd, eh? Vull dir XXX.

144. BMR: Sí. Sí, enguany:, tot va bo, tot va bo, tot, es abres, tot.

145. E: Perquè jo recordo l'any passat, o l'altre?, allò que deien que
146. havien de portar vaixells...

147. BMR: Res, res.

148. E: Una història...

149. BMR: Això:, és una història de:, de:, de comisionismes terribles. Bé,
ia

150. me diràs, dur aigo, bé, es problema d'aquí és, com sempre,
151. manca de, de, de planificació.

152. E: I de coordinació...

153. BMR: No, de planificació i d'interés polític de, de, de que ses coses
154. aq- aquí hi ha uns recursos, que són: limitats, que són es territori,
155. que és s'aigo, i:, i, i no, no, no és, és imposible que, nar posat
156. gent, nar posant gent, per exemple, sa teoria de, d'aquests
157. governants que varen dur a fer s'ó- s'operació "barco" aqueixa
158. era que... falta aigo, en drem en comptes de dir, no n'hi cap pus
159. de gent aquí, dedins, això és una capsa, una illa és una capsa. I si
160. tu dins una capsa, l- la tens plena i n'hi vols posar més, lo que fan és
161. suc, o no? Idò i això és es problema. Mallorca té recursos
162. d'aigo.

163. E: Clar, caldria depurar, potser, no? Caldria...

164. BMR: Depurar, no, és que és... s- s'aigo que hi ha an es subsòl, és
165. s'aigo que plou.

166. E: És clar.

167. BMR: Prò se fan bestialidats, com per exemple, lo de fer paisatge de:,
168. de camp de golf, a Mallorca. Això...

169. E: Això és un, això és impensable...

170. BMR: Impensable:, i un camp de golf *emplea* aigo potable, que, que:,

171. bé, he ha una llei de camp de golf que diu que: només se regaran
amb

172. aigos depurades, prò no n'hi ha ni un, que se regui amb aigos

173. depurades. I es consum d'aigo en camp de golf és bestial.

174. E: Bestial.

175. BMR: Bestial.

176. E: És una vergonya, eh, això.

177. BMR: Per, sí:, per est- per empegueir-se: de bon de veres és això. I:,

178. bé, això des barco.

179. E: Això a part. I que és més, que estava ple de... diu que era brut per

180. dintre.

181. BMR: Ple... Sí:.

182. E: Home, això és com, és com una burla, penso.

183. BMR: Tsí, una befa.

184. E: Eh que sí?

185. BMR: És, és fer befa de de sa gent, i: bé, ja ho veus, es govern de

186. Mallorca com està...

187. E: Com esteu?

188. BMR: De comisions i túnels i:... i comissions i:...

189. E: XX tota aquella història XX.

190. BMR: ...i es cas de Calvià, de comprar una gent i: tot igual. I: un

191. cementiri privat que varen fer, també, tot són comisions.

192. E: Un cementiri privat?

193. BMR: Sí:.. Ara l'ha comprat s'Ajuntament de Palma. Resultava que es

194. batle, eh, hi tenia, li tenia *una deuta* de vuit-cents mil, de vuit-cents

195. milions, an aquest cementeri, i ara s'Ajuntament qui ell és es batle,

196. l'ha comprat, bé:, unes coses al·lucinants...

197. E: Sí, la veritat és que passa a tot arreu, perquè també, ja em diràs
198. tu...

199. BMR: "Sa nostra", que és un banc de Mallorca, també e: es president
200. no sé què de, PP, i no sé què per munt i per avall, compren un
201. solà, per posar-hi una seu, i resulta que: aquest solà de:, amb
202. una setmana va passar de xixanta milions a quatre-cents, des seu
203. való. I domés vi- poria ser aquell. Bé, res, tot, posta és qu-...
204. Mallorca:, i es recursos que té és es paisatge, també.

205. E: Mhm.

206. BMR: I:, i tant consumint, consumint, consumint, se pensen que és
una
207. cosa eterna.

208. E: I amb en Bernat parlàvem, i té raó, que tota la part de turis-, la
209. part turística pot ser bona en certa manera, perquè us produeix
210. riquesa, però, que puguin comprar terres, que les puguin comprar,
211. adquirir, clar, implica, doncs, pèrdua vostra, vull dir pèrdua de,
212. d'això...

213. BMR: Pf:, ara... ara hi ha una invasió subtil de:, d'alemans.

214. E: I no tan subtil, fins i tot, no?

215. BMR: No:, sí.

216. E: Invasió...

217. BMR: Invasió, sí. Ben clara.

218. E: Déu n'hi do.

219. BMR: Tsí, no, no. Jo crec que mos ribaran a fer una reserva pes
quatre

220. que hi quedarem, per Sineu, que està as mig, amb una:...

221. E: Abans Felanitx potser no era tan turística com ara, o sí?

222. BMR: No, però per, pel lloc era turístic.

223. E: Ja.

224. BMR: Enlloc era turístic, i Felanitx té costa però n:-, no l'ha destru-
225. no està destruïda.

226. E: Millor.

227. BMR: Encara, encara no. Domés té un tros, que és cala Ferrera,
228. mira, prò llavò té:, enc-, encara té: platges que no:, no he ha res.

229. E: No hi ha res.

230. BMR: Són protegides.

231. E: Sort...

232. BMR: I: molt d'empènyer, també, i molt d'empènyer, a: as port

233. mateix hi ha una que se diu S'Algar, que també estava a punt

234. d'urbanitzar-se, i: se va *lograr* aturar.

235. E: Millor! Però és clar, és molta...

236. BMR: Però...

237. E: ...molta lluita, és lluitar...

238. BMR: ...sí:, e, hei via implicat e: en s'urbanisació, e: varen ver de:
remar

239. fort. Hei via implicat aquest mateix des cas Calvià, eh, vui dir, són

240. pertot. Són pertot. Són només a: a vendre: es es paisatge.

241. E: Especular.

242. BMR: Especular.

243. E: Especular. I mira, al marge...

244. BMR: Res més, res més.

245. E: ...que pugui ser pernicios, vull dir, a enriquir-se.

246. BMR: Res més. S'únic objectiu és aqueix. Ja ho vós. En deu

247. mesos, tres, presidents de govern, què te pareix, eh?

248. E: Déu n'hi do! Una inestabilitat, és... sí, sí.

249. BMR: Que es mateixos que, que se treven un de fora a s'altres són...
bé com

250. aquest XXXXXXX si poren rapinyar, e:...

251. E: Sí. Perquè un que promet, què prometrà? Si a la llarga fa igual

252. que els altres.

253. BMR: Si quest l'ha t-, ha tret de fora a s'altre i diu que se... farà lo

254. mateix que s'alt-... Bé, res, animalades!

255. E: Sí, XXX.

256. BMR: No he ha ningú que s'ho pugui creure.

257. E: Clar.

258. BMR: Perque és...

259. E: Clar. El que passa és que la consciència de la gent cada vegada és més, allò,

260. deixa estar més, més *passota*. Eh? Que la gent diu... Ho veu, l'a opinió pública,

261. home...

262. BMR: Sí, però llavò, sí.

263. E: XX.

264. BMR: Mhm. Ja ho veig que no... E: sa gent a s'hora de votar, vota

265. com a de vici, com a de: inèrcia, com a... E: què vem votar l'any passat

266. tornarem votar lo mateix.. No vota resp-...

267. E: Sí, sense qüestionar-se...

268. BMR: No, re:s.

269. E: Perquè dius, bé, la gestió política, la gent no n'estava, de contenta.

270. Ara sí que hi ha hagut un canvi, un canvi bastant radical, entre uns i uns altres.

271. Bé, radical més que res de, d'etiquetatge, no?

272. BMR: E...

273. E: De socialistes a, a PP.

274. BMR: Sí, diven que és diferent.

275. E: Diven que és diferent.

276. BMR: Hi.

277. E: Però a la llarga implicarà el mateix.

278. BMR: No, això... Estic ben segur.

279. E: XX les butxaques ben plenes...

280. BMR: Ben segu:r.

281. E: ...comptes a fora...

282. BMR: Pf, ben segu:r és lo mateix, lo mateix. Lo que...

283. E: De fet, ja deien ara que volien apujar-se, apujar-se el sou, els

284. ministres...

285. BMR: Mhm.

286. E: ... i els diputats, a- apujar-se'l.

287. BMR: Sí, però no poren.

288. E: I després, clar, la part dels jubilats, doncs, adquirir menys, XXX,
bé

289. cobrar menys, perquè de fet diu-, deien que la cistella de la compra

290. no era la mateixa. Tu creus que és normal?

291. BMR: Pf!

292. E: Bé, sembla que se n'enriquin.

293. BMR: Sí, se'n riven de sa gent.

294. E: Sí, sí.

295. BMR: I se pensen que sa gent és botxa.

296. E: Però és que la gent tampoc no fa res.

297. BMR: I també. De fet...

298. E: Per què?

299. BMR: Jo dic una cosa un poc reaccionària. Això no ho treguis mai.

300. Haha! No ho duguis a, a: an en Franco, d'ara. Eh: sa democraci està

301. molt bé, és una:... crec que és lo millor que hi pot haver, i és es

302. govern de sa majoria. Lo que passa és que sa majoria, en, és betzola,

303. és betzola perque qui és que vol que li entrin dins sa seva

304. butxaca, li robin, qui des seus doblers els *empleïn* per matar gent?

Eh?

305. E: Mhm.

306. BMR: Qui és que ho vol? Nigú.

307. E: Ningú.

308. BMR: Nigú. Així, si gafes una persona, una persona, una persona...

309. XX "Tu vols que amb sos teus doblers els emprin per matar gent?",

310. "No:!" "Que es govern contracti gent i maletes plenes de doblers

311. amunt i avall per matar gent?", "No"; Idò pum, i els e voten.

312. E: Mhm. Sí, sí. Però...

313. BMR: Post és que sa majoria, sa majoria és betzola, no ho pots dir an
314. això, jo ho he dit un parell de vegades per escrit, i m'han: tractat...
315. però, però és que és així. I si no, Felanitx mateix, Felanitx mateix,
316. sempre ha governat sa mateixa gent, jo he estat dins un partit polític
317. que vàrem fer naltros que XXXXXX, bé, una cosa d'aque-, vàrem
318. salvar un parell d'urbanitzacions, i coses d'això, naltros, però,
319. enfrontant-mos bé a: coses... e:... fins i tot amenaces, i: coses rares,
eh:?,
320. coses...

321. E: Tensions i...

322. BMR: Tensions i: i coses molt lletges, eh? Bé, a: a s'hora de votar,
323. cada... fa tres legislatures que hi som, jo hi he estat vuit anys, ara ja
324. no som regidor, me'n vaig anar perque ja me bastava, vuit anys
325. està molt bé, però és que sempre hem tret es mateixos vots, més en
326. va, més... Sempre dos regidors, sempre, i sé cert que en treurem dos
327. sempre, però hem denunciat que si: s'Ajuntament gastava dobbers
328. en coses inútils, si dona-... bé si... en menjar, per exemple, un any
329. vam fer una suma de lo que donaven de menjar. He ha nigu a
330. Felanitx que necessiti menjar a festes i això, coca de verdura,
331. cocovets i collonades d'aqueixes? No, i gastaven sis i set milions de
332. pessetes cada any, i això..., això..., bé.

333. E: És descarat.

334. BMR: Coses que sa gent vou; llavò és gent que pagava impostos i
335. d'altra gent que no en pagava. Vam mirar de que tothom pagués
menos,
336. però tothom, i a s'hora de votar... mateixos vots. Mos hem posat
337. amb sa conservació des espais naturals, i en: obres il·legals dins
338. espai natural... amenaces. Ts!, s-, en general, bé, en general, s-, sa
339. majoria és betzola.

340. E: Mmm.

341. BMR: I això que diven, "Tenen es govern que se mereixen", és vera;
342. però jo no el m-...

343. E: És vera.

344. ...jo no el me mereix; es altres, sí, però jo...

345. E: Sí.

346. BMR: M'entens?

347. E: No, és veritat. Fixa't. A mi m'ha cridat molt l'atenció... van pujant
preus,

348. eh?, i s'incrementa el cost de la vida cada mes, la gent mutis, la
gent...

349. BMR: Mhm.

350. E: Ara resulta que amb el futbol, allò aquells equips que anaven a
351. segona, no sé quina història, no sé quina història, i la gent surt al
352. carrer i es revolta, que no pot ser. Bé, és que llavors, penses, però és
353. que...

354. BMR: Hi. I...

355. E: Vull dir, l'únic que els mou a sortir al carrer, és l'únic que els mou,
la

356. resta, doncs mira, ja els poden anar espoliant, eh?, extorquant, que,
357. que la gent ni, ni res... una cosa...

358. BMR: És això, jo lo que me, me... o sigui me gira més es ventre és
359. això.

360. E: Mhm.

361. BMR: Això de de que amb sos dobbers que a tu te roba hisenda, se'n
362. van i contracten gent per matar altra gent, i no passa res. I els e fan
363. homentages.

364. E: Oi tant! Ui!

365. BMR: Homentages!

366. E: Com a mínim, com a mínim!

367. BMR: No?

368. E: Sí, sí.

369. BMR: Perque és gent molt sèria!

370. E: Sí...

371. BMR: Catxondena, catxondena...

372. E: Ara acabarem tristos.... Tu creus?

373. BMR: No:!

374. E: Haha!